

Budapest
Külgyminisztérium

A Magyar nők Országos Tanácsa és a Magyar Vöröskereszt kezdeményezésére és szervezésében a közeljövőben szülődelegáció indul Ausztriába lévő disszidens kiskorúak meglátogatására és hazahozatalára. A delegáció közjegyzőileg hitelesített megbízólevelet visz magával azoktól a szülőktől, akik gyermeküket haza akarják hozatni.

A delegáció tagjai: dr. Réczei László egyetemi tanár, mint jogi szakértő, a Magyar Vöröskereszt részéről Székely Melánia elvtársnő alosztályvezető és hét olyan szülő, akiknek Ausztriában van, vagy legalább is a közel múltban Ausztriában volt a gyermeke. A delegációhoz csatlakozik Kovács Judit, a Nők Lapja szerkesztője.

A küldöttség tagjainak útleveleit a mai napon adják be vízumkérés céljából a budapesti osztrák követségre. Az osztrák kormány már a múlt héten nyilatkozott oly értelemben, hogy nem támaszt akadályt a szülőküldöttség ausztriai útja elé.

A delegációt igyekszünk idehaza ellátni megfelelő instrukciókkal és némi propagandaanyaggal. Azonban nem ismerjük sem az Ausztriában lévő gyermekek számát, nevét, hollétét, sem pedig azokat az illetékes politikai, hatósági, illetékes társadalmi szervezeteket és azok felelős vezetőit, akikhez a delegációnak fordulnia kell. ennél fogva idehaza nem tudjuk a megfelelő programot és utitervet kidolgozni a delegáció számára.

Így tehát a delegáció útjának megfelelő megszervezése, politikai irányítása teljesen a követségre marad.

Első elvtársal való megbeszélés értelmében számítunk arra, hogy a Külgyminisztérium a küldöttség utiköltségének és egyéb közös kiadásainak rendezésére 5-6000 Schillinget rendelkezésre bocsát, valamint szállást biztosít a küldöttség tagjainak. Ugyancsak kérjük, hogy a követség gondoskodjon a küldöttség által remélhetőleg összeszedhető gyermekek ellátásáról és elszállásolásáról, azok csoportos hazaindításáig.

Kérem Szarka elvtársat, utasítsa bécsi követségünket, hogy a szülőküldöttséggel különös gondoskodással törődjön és munkája legaprólékosabb megszervezésével, politikai irányításával biztosítsa annak eredményességét.

Budapest, 1957. július 25.

Elvtársi üdvözléssel:
Kárpáti József
A Magyar Vöröskereszt főtitkára
Magyar Vöröskereszt Külgügyi osztálya

MOL-XIX-J-1-j-Ausztr.-30/d-31/X/513/1957. 46. doboz (Magyar Országos Levéltár - Külgyminisztérium - TÜK iratok - 46. doboz).

KÜLFÖLDI MAGYAROK
ÖNÁLLÓ REFERATÚRÁJA

1./ Bojti elvtárs
2./ saját

Feljegyzés

A Magyar Nők Országos Tanácsa és a Magyar Vöröskereszt kezdeményezésére és szervezésében szülői delegáció indul Ausztriába az ott lévő szökevény kiskorúak hazahozatalára. A Külgyminisztérium támogatja, és elő kívánja segíteni a tevékenységét ennek a delegációnak.

A Vöröskereszttel való megbeszélés értelmében Szarka elvtárs jóváhagyásával kérem Bojti elvtársat, hogy a párizsi követségünk gyűjtéséből eredő mintegy 2 millió Frankból 8000 Schillinget engedélyezzen a delegáció részére, hivatalos és a gyermekek hazatérésével kapcsolatos kiadások fedezésére.

Tájékoztatásul megjegyzem, hogy a fenti szöveg a Vöröskereszttel való megbeszélés értelmében kiskorú szökevények hazatérésének előkészítésére használható fel. Az összeg felett a Külföldi Magyarok Önálló Referatúrája diszponál és felhasználásáról a Vöröskeresztnel vagyunk kötelesek elszámolni. Párizsi követségünk zideig ebből az összegből kb. félmillió Frankot használt fel szintén kiskorú szökevények hazaszigetítésével kapcsolatos kiadások fedezésére.

Budapest, 1957. július 26.

MOL-XIX-J-1-j-Ausztr.-30/d-31/X/513/1957. 46. doboz (Magyar Országos Levéltár - Külgyminisztérium - TÜK iratok - 46. doboz).

Osztrák érvek

KÜLFÖLDI MAGYAROK
ÖNÁLLÓ REFERATÚRÁJA

Készült 5 példányban

Feljegyzés

Követségeink jegyzetváltásai, tárgyalásai az ellenforradalom után illegálisan külföldre távozott magyarok ügyében

Magyar-osztrák viszonylatban
részlet

5. oldal

A kérdés ezután sem oldódott meg. Közben itthon tárgyalások folytak a Nemzetközi Vöröskereszt képviselőivel, amelyek a kivándorlások és a repatriálások által történt összekapcsolása miatt megszakadtak. A magyar Vöröskereszt és az Országos Nő tanács kezdeményezésére szülői delegáció részére beutazási vízumot kértünk az osztrákoktól, amit megtagadtak.

Ezzel kapcsolatban 1957. október 4-én bécsi követségünk újabb jegyzéket adott át, amelyben a nemzetközi jog alapelveire (külföldön élő személyekre is a haza jog érvényes), a családjogi törvényre (a kiskorú tartózkodási helyét a szülő határozza meg) és az 1902-es hágai egyezményre hivatkozva Ausztriát teszi felelőssé a szökevény kiskorúak sorsáért.

1957. október 20-án kelt válaszjegyzékükben az osztrákok mindent visszautasítottak:

- A kérdést illetően nincs egyezmény Ausztria és Magyarország között
- Messzemenő jóakaratot tanúsítanak egy-egy szülő beutazása iránt, de a delegáció félhivatalos lenne és az általuk felosztatott hazatelepítési bizottság munkáját folytatná, ami jogilag célszerűtlen.
- A rajtuk követelt kiskorúakról közölt adatot teljesen pontatlannak minősítik, de a számadatokra vonatkozóan is visszautasítják felelőségre vonásukat.
- Végül szemtelen hangon megjegyzik, a magyar szülők fájdalomáért való aggodalmunk érthetetlen előttük, mivel a kiskorúak ügyében a Nemzetközi Vöröskereszttel folytatott tárgyalások megszakadásáért Budapest és nem Bécs a felelős. Ők hajlandók a kérdésben tárgyalni, de nem megcáfolt propaganda célokat szolgáló érvekkel és adatokkal vitatkozzunk.

Gyermeikért kiutazó szülők anyagi támogatása

KÜLFÖLDI MAGYAROK
ÖNÁLLÓ REFERATÚRÁJA

Gyermeikért kiutazó
szülők anyagi támogatása

Követség
Bécs

A Költségvetési Főosztály 10/2688, 10/2784 és a követség 10/979 számú nyílt táviratával kapcsolatban az alábbiakra kívánjuk felhívni a követség figyelmét:

A Magyar Nők Országos Tanácsa és a Magyar Vöröskereszt közös akciójaként létre hozott hivatalos szülői delegáció nem utazhatott Ausztriába, tehát helytelen volt a követség eljárása, amikor az említett hivatalos szülői delegáció külön kiadásaira szolgáló 8000 Schillinget az egyénileg kiutazó szülők lakás, utiköltség stb. fedezésére használta fel. Erre engedélyt nem kértek és nem kaptak. Jelenleg még nem ismeretes előtünk az említett összeg felhasználásának részletes elszámolása, de az a gyanúnk, hogy a követség jóhiszeműségét kihasználva egy-két szülő egyéni vásárlásokat bonyolított le az állam terhére - közvetett módon. Kiutazásuk előtt ugyanis az IBUSZ-nál oda válthattak jegyet - Ausztrián belül - ahova gyermekükért utazni akartak és ezen felül egyéb kiadásokra Forintot átválthattak Schillingre. Ez utóbbira bizonyára panaszkodtak, hogy milyen kevés, de a kiutazóknak számolni kellett, hogy nem turista kirándulásra mennek. Mindez nem jelenti azt, hogy az indokolt támogatást helytelenítenénk, de ennek tudunkkal kell történnie.

Kérjük a követséget más alkalommal szabályosan járjanak el, mert a későbbi elszámolásoknál a hiba elkövetőit anyagilag is felelőségre vonjuk.

Budapest, 1957. november 9.

Első József
ref. vezető

MOL-XIX-J-1-j-Ausztr.-306d-31/X/799/1957. 46. doboz (Magyar Országos Levéltár - Külügyminisztérium - TÜK iratok - 46. doboz).

Uszítás beszüntetése

KÜLFÖLDI MAGYAROK
ÖNÁLLÓ REFERATÚRÁJA

Szigorúan titkos
1. Osztrák ref.-nak
2. saját

Feljegyzés
részlet

...

Közben valószínűleg az osztrákok és a tábortokat látogató nyugati megbízottak is rádöbbentek a fenti helyzet tarthatatlanságára és 1957 tavaszán a különböző államok és szervezetek patronálása alatt külön otthonokba, intézményekbe, iskolákba helyezték el a kiskorúakat. Ezzel azt is elérték, hogy a különleges elhelyezéssel, tanulási lehetőségek biztosításával leszerelték az ebben az időben egyre inkább megnyilvánuló hazatérési vágyat. Az előbbi közvetett módszerek mellett az egyházi személyek, szervezetek és a régi jobboldali emigráció soraiból kikerült tolmácsok, nevelők közvetlen lelki kényszert, rémhírterjesztést, erőszakos fenyegető módszereit is előszeretettel alkalmazták a hazatérés megakadályozására. Példa erre a következő eset:

Hazatért Magyarországra Ausztriából egy 15 éves középiskolai tanuló. Elmondta, hogy Bad-Iselbergben járt gimnáziumba. A pedagógiai személyzet általában gátolta a gyerekek hazatérését. Ezt természetesen elsősorban olyan lelki hatással érték el, hogy a gyerekek között terjesztett különböző megfélemlítéseket felhasználták a hazatérés megakadályozására. Az intézetben egy páter Szőke János nevezetű pap volt. Ez különösen nagy hatást igyekezett gyakorolni a gyerekekre a hazatérés ellen. Általában mindent tiltott, még a hazai levelezést is, a diákságnak csak egyet volt szabad: állandóan templomba járni. Az iskolába sok gyerek járt, akiknek szülei Magyarországon élnek, és akik szeretnének hazatérni. Véleménye szerint erre a jövőben talán nagyobb lehetőség lesz, mert az igazgatót a diákok kérésére elmozdították helyéről.

Jellemző még az az eset is, ami 1957 októberében egy judenai magyar tanítónő leveléből nyert értesülés szerint történt. Az iskolából több gyerek is haza szeretne térni, de az iskola igazgatója élelem-elvonással, órákig tartó térdeléssel bünteti ezeket a gyerekeket.

...

Budapest, 1958. Április 24.

MOL-XIX-J-1-j- Ausztr.-20/f-24/E/1958. 41. doboz (Magyar Országos Levéltár - Külügyminisztérium - TÜK iratok - 46. doboz).

Címkék:

[KSH](#) ^[2]

[ENSZ](#) ^[3]

[Ausztria](#) ^[4]

[Vöröskereszt](#) ^[5]

[Genfi Konvenció](#) ^[6]

[Magyar Külügyminisztérium](#) ^[7]

Kiadás: 2. évfolyam (2002) 2. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/diplomacia/ket_tuz_kozott.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/diplomacia/ket_tuz_kozott.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/ksh>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/ensz>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/ausztria>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/voroskereszt>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/genfi-konvencio>

[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/magyar-kulugyminiszterium>